

Rok V. Nr. 463

Warszawa dn. 13 sierpnia 1930

T R E Ś Ć Nr. 463

POŻYCZKI ZAGRANICZNE W STANACH ZJEDNOCZONYCH.	str.1
WZMOCNIENIE KURSU FUNTA.	" 1
o REFORMĘ FINANSOWĄ W ANGLJI.	" 2
MIĘDZYNARODOWY WSKAŹNIK GIEŁDOWY.	" 3
GUARANTY TRUST COMPANY O SYTUACJI FINANSOWEJ W STANACH ZJEDNOCZONYCH.	" 3
MONOPOL ZAPALCZANY W TURCJI.	" 5
DALSZA ZNIŻKA STOPY DYSKONTOWEJ FEDERAL RESERVE BANKU.	" 5
STAN KURSÓW NA GIEŁDZIE LONDYŃSKIEJ.	" 6
ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH.	" 7
STOPA DYSKONTOWA POSZCZEGÓLNYCH BANKÓW EMISYJNYCH.	" 8
O MOŻLIWOŚCI ZNIŻKI STOPY DYSKONTOWEJ BANKU FRANCJI.	" 9
GOSPODARCZA DEPRESJA W AMERYCE.	" 10
METODY OBRONY PRODUCENTÓW.	" 11

WIADOMOŚCI FINANSOWE, WALUTOWE
I KREDYTOWE.

POŻYCZKI ZAGRANICZNE W STANACH ZJEDNOCZONYCH.

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 8 b.m. donoszą z NOWEGO JORKU, iż ze świeżo ogłoszonego kwartalnego sprawozdania DEPARTAMENTU HANDLU wynika, że obserwowany w I kwartale r.b. pomysłny rozwój amerykańskiego RYNKU EMISYJNEGO w II kwartale nie dopisywał. Pomimo bowiem, że BANKI FEDERALNE starały się rynek ten popierać, czyniąc w nadzwyczajnie wielkiej liczbie zakupy amerykańskich papierów państwowych i innych walorów, kursy pożyczek w ciągu II kwartału bezustannie spadały. Przeciętny kurs 40 pożyczek amerykańskich, który w marcu r.b. wyniósł 89,2, w czerwcu spadł do 86,4. Mała tylko liczba pierwszorzędnych pożyczek zdołała utrzymać się na kursie marcowym.

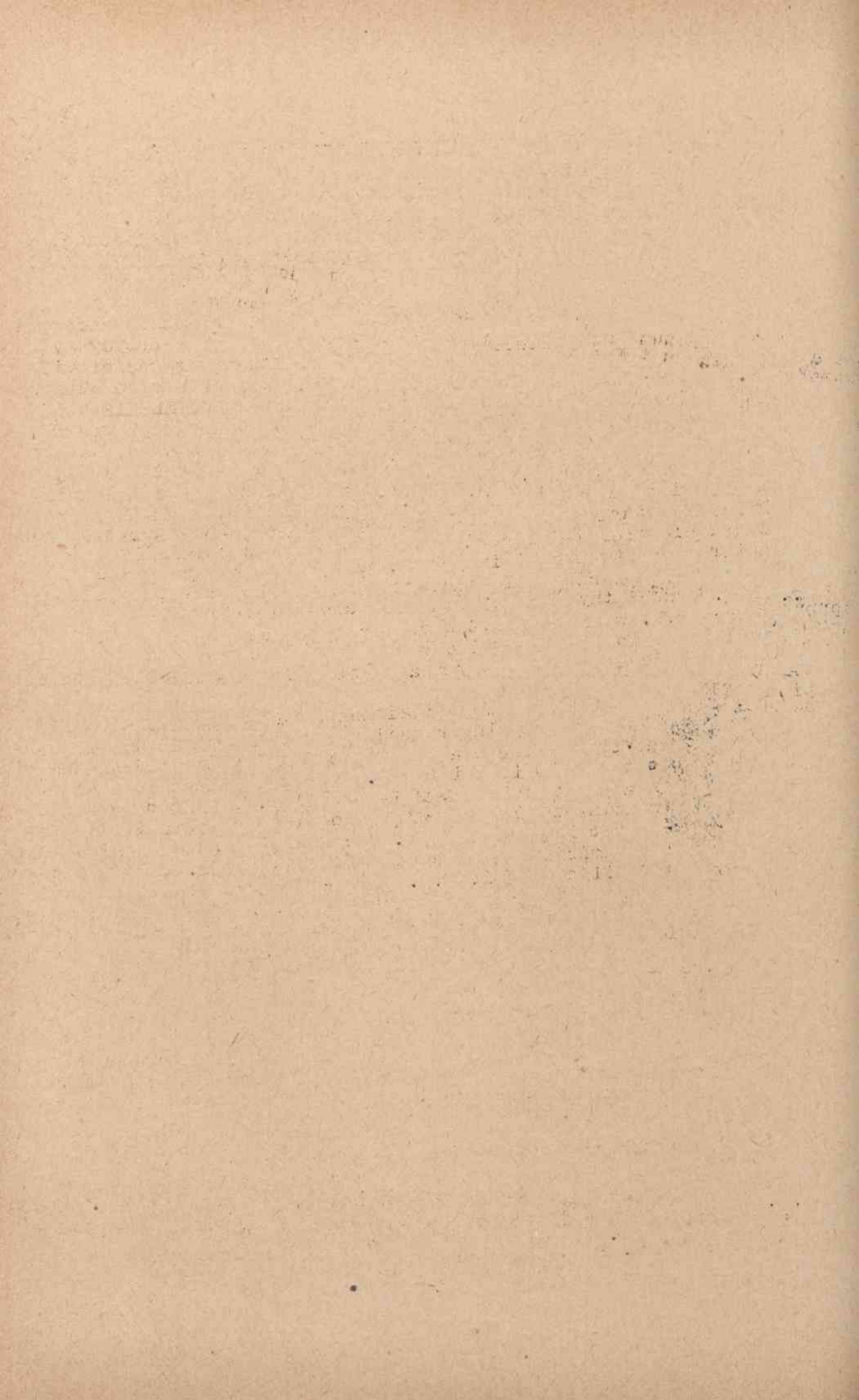
W pomienionem sprawozdaniu DEPARTAMENTU HANDLU niepomyślny rozwój rynku emisyjnego przypisuje przede wszystkim nadzwyczajnie silnemu wzrostowi emisji. Zapotrzebowanie samej zagranicy w I-połowie r.b. było o 100 milionów dolarów większe od zapotrzebowania całego roku ubiegłego. Szczególnie zaś wzrosły emisje zagraniczne w II kwartale r.b. gdyż osiągnęły 466 milionów dol. t.j. prawie tyle, co obiektnajwyższe cyfry kwartalne ub.r. Jako dalsze przyczyny niepomyślnego rozwoju kursów pożyczek sprawozdanie DEPARTAMENTU HANDLU wymienia małą skłonność instytucyj finansowych do zakupu stałe oprocentowanych walorów oraz ogólną niepewność co do rozwoju rynku rentowego w najbliższych miesiącach.

WZMOCNIENIE KURSU FUNTA.

Holenderski "DE TELEGRAAF" z 8 b.m. w korespondencji z LONDYNU podaje, iż na rynku dewizowym ujawnia się najwyraźniej zupełnie nowa sytuacja. Funt w stosunku do dolara poszedł dalej w górę ponad parytet, a jednocześnie w stosunku

do franka francuskiego poprawił się do tego stopnia, że uniemożliwia już BANKOWI FRANCJI nabywanie złota sztandarowego w BANKU ANGLJI. Nie ulega wątpliwości, iż ta zmiana sytuacji jest wynikiem układów międzynarodowych, a w szczególności pomocy, udzielonej ANGLJI przez AMERYKANSKIE BANKI FEDERALNE.

W angielskich kołach finansowych panuje przekonanie, że chodzi tu o pewien dyspozycyjny kredyt dolarowy, kierowany po części via BANK WYPŁAT MIĘDZYKARODOWYCH. Ten ostatni bowiem subskrybował bezpośrednio lub też pośrednio ANGIELSKIE BONY SKARBOWE i tem samem oddał ANGLJI do dyspozycji większą ilość walut zagranicznych na cele manewrowe. A ponieważ dyrektorem BANKU WYPŁAT MIĘDZYKARODOWYCH jest P. Quesnay, mąż zaufania BANKU FRANCJI, przeto wnioskować należy, iż FRANCJA nie protestowała przeciw powyższemu krokowi instytucji bazylejskiej.

O REFORMĘ FINANSOWĄ W ANGLJI

" NIEUWE ROTTERDAMSCHÉ COURANT " z 8 b.m. donosi z LONDYNU, że ZWIĄZEK BRYTYJSKICH IZB HANDELOWYCH świeżo ogłosił memoriał o wzmagającym się w ANGLJI bezrobociu, jego przyczynach i środkach zaradczych. Ze względu na fakt, że cyfra bezrobotnych przekroczyła już 2 miliony głów, memoriał ten posiada szczególnie znaczenie. Domaga on się przede wszystkim jaknajściślejszych oszczędności we wszystkich wydatkach, obniżenia kosztów transportowych, zrezygnowania z nowych ustaw i rozporządzeń, zwiększających koszty produkcji przemysłowej, a wreszcie zachęcania młodych ludzi, by wyemigrowali do innych części IMPERJUM BRYTYJSKIEGO.

Pomieniony memoriał domaga się ponadto od rządu, by jaknajśpieszniej poczynił odpowiednie zarządzenia następujących dwóch punktach:

- 1/ rozszerzenie ochrony przemysłu,
- 2/ nowe uregulowanie płac w zapewnionych zawodach, ponieważ płace obecne absolutnie nie odpowiadają sytuacji gospodarczej.

 MIĘDZYNARODOWY WSKAŹNIK GIEŁDOWY.

Szwajcarski "DER BUND" z 9 b.m. w obszernym artykule na powyższy temat wywodzi co następuje:

Panujący od połowy lipca r.b. na giełdach międzynarodowych nastrój baissowy nie zmienił się w pierwszym tygodniu sierpnia. Rozwój kursów na rynkach akcyjnych wykazał przy ogólnym braku zainteresowania przeważnie tendencję zniżkową. Pewne polepszenie pod koniec ub. tygodnia nie dożało już zmienić niepomyślnego bilansu tygodniowego. Z wyjątkiem ZURYCHU bowiem wszystkie najważniejsze rynki walorowe wykazały nowy spadek kursów. To też MIĘDZYNARODOWY WSKAŹNIK, obejmujący sumarycznie rozwój kursów akcji na 12 NAJWIĘKSZYCH GIEŁDACH w ub. tygodniu spadł o dalsze 1,2 punkty do 79,7% i osiągnął tem samem nowy niski poziom r.b.

Na GIEŁDZIE NOWOJORSKIEJ zaznaczył się w ciągu całego tygodnia brak zainteresowania, a dopiero w końcu tygodnia nastrój nieco się poprawił. Mimo to naogół kursy w porównaniu z poprzednim tygodniem wykazały lekkie osłabienie. Na GIEŁDZIE LONDYŃSKIEJ zaznaczył się ogólny spadek kursów, a u niektórych walorów przybrał nawet charakter gwałtowny. Pod koniec tygodnia nastąpiło wprawdzie pewne polepszenie, które jednakowoż nie udzieliło się walorom przemyślowym. W BERLINIE spadek kursów akcji postąpił na przód, aczkolwiek nie w tak ostrem tempie jak w poprzednim tygodniu. Naogół jednak panowało pewne ożywienie. Rozwój wreszcie GIEŁDY PARYSKIEJ był w ub. tygodniu niejedenolity. Po dość pomyślnych początkach bowiem nastąpiło ogólne osłabienie, z którego kursy akcji, mimo mocniejszej tendencji pod koniec tygodnia, nie zdołały się podźwignąć.

 GUARANTY TRUST COMPANY O SYTUACJI FINANSOWEJ W STANACH ZJEDNOCZONYCH.

W sierpniowym biuletynie GUARANTY TRUST COMPANY, noszącym nazwę GUARANTY SURVEY, znajdujemy twierdzenie, iż okres najsilniejszej depresji w STANACH

ZJEDNOCZONYCH już przemiął i że obecnie nastąpiła pewna, choć nieznaczna, poprawa sytuacji. Biuletyn pokreśla jednak, że nadmierny optymizm jest niewskazany wobec dotkliwego bezrobocia i wobec tego, że stan uruchomienia przemysłu jest wciąż bardzo niezadawalający. Nadzieje, że jesień przyniesie istotne zmiany konjunkturalne uważa GUARANTY SURVEY za przesadzone. Dużo prawdopodobniejsze jest, iż poprawa będzie w najbliższej przyszłości tylko bardzo powolna i nieznaczna.

Pomyślnym niewątpliwie zjawiskiem jest wyżka kursów akcji, która nastąpiła od końca czerwca. Wyżka ta jednak jest bardzo niewielka, jak można wnosić z następującego zestawienia wskaźników kursowych akcji notowanych na urzędowej giełdzie nowojorskiej. Wskazniki te ustalone są jak następuje:

16 września 1929 r.	373,4
18 listopada "	227,6
15 kwietnia 1930 "	293,3
25 czerwca "	215,6
1 sierpnia "	240,8

Te dane dowodzą, że po gwałtownej niżce kursów w październiku i listopadzie 1929 r. nastąpiło w ciągu pierwszych 5 miesięcy znaczne podwyższenie kursów, poczem w ciągu maja i czerwca r.b. znów wszystkie kursy spadły w sposób katastrofalny, tak że ich ogólny poziom był niższy od poziomu w okresie najgroźniejszego załamania się kursów po krachu październikowym r.b.

Od końca czerwca do początku sierpnia wskaźnik kursowy giełdy nowojorskiej wykazuje podwyżkę o 25 punktów, t.j. o 12%. Tu należy wskazać, iż lekka poprawa sytuacji giełdowej w ciągu lipca nie ma żadnych cech trwałości, bo już w pierwszym tygodniu sierpnia rozpoczął się odwrót i wskaźnik spadł o 8 punktów, t.j. około 4%. Drugi tydzień sierpnia wykazuje w dalszym ciągu tendencję zniżkową. Jak tedy zauważa GUARANTY SURVEY, mimo dużych wahań w okresie depresji kursy giełdowe w STANACH ZJEDNOCZONYCH mają tendencję powrotu do poziomu najniższego, jaki osiągnęły w połowie listopada ub.r. po krachu, który rozpoczął się w październiku. Poprawa kursów nie może być trwała, bo w dalszym ciągu grożą olbrzymie likwidacje ze strony banków, które nie mogą prolongować miliardowych kredytów do nieskończoności.

Prognoza jest tem trudniejsza, iż ożywienie w niektórych działach gospodarstwa narodowego STANÓW ZJEDNOCZONYCH ma charakter przypadkowy lub sezonowy. Niewątpliwie sezonowe jest ożywienie w przemyśle bu-

dowlanym, przypadkowe jest pewne ożywienie transakcyj giełdowych, wreszcie niepewna i nieobliczalna jest wyżka cen płodów rolnych. Wobec tak niepewnych danych należy wystrzegać się zbyt optymistycznej prognozy, która w pierwszej połowie r.b. całkowicie zawiodła.

MONOPOL ZAPALCZANY W TURCJI.

Koncern finansowy KREUGER i TOLL zorganizował w NOWYM JORKU investment trust, którego zadaniem będzie finansowanie transakcyj związanych z wydzierżawieniem monopolu zapalczanego w TURCJI na lat 25 rzeczonemu koncernowi, reprezentującemu INTERNATIONAL MATCH CORPORATION / międzynarodowy trust zapalczany/

Nowy investment trust zorganizowany przez KREUGERA nosi nazwę AMERICAN TURKISH INVESTMENT CORPORATION. Wobec tego, że AMERICAN TURKISH INVESTMENT CORPORATION gwarantuje na rynku amerykańskim pożyczkę dla TURCJI w wysokości 10 milionów dol. będzie do niej wyłącznie należała eksploatacja monopolu zapalczanego ; gwarancja ta, jak wskazuje "THE FINANCIAL NEWS", ma znaczenie bardzo istotne, bo inaczej żadna pożyczka dla TURCJI na rynku amerykańskim byłaby niemożliwa.

Utworzenie AMERICAN TURKISH INVESTMENT CORPORATION jest uważane w NOWYM JORKU powszechnie za oznakę, iż koncern KREUGERA ma zamiar w znacznym stopniu wciągnąć do swoich operacyj kapitały amerykańskie.

DALSZA ZNIŻKA STOPY DYSKONTOWEJ FEDERAL RESERVE BANKU

" TIMES " z 9 b.m. donosi, że FEDERAL RESERVE BANK OF SAN FRANCISCO obniżył stopę dyskontową w dniu 7 sierpnia r.b. z 4% do 3½%.

Mimo to stopa dyskontowa FEDERAL RESERVE BANK OF SAN FRANCISCO, tak samo jak i stopa dyskontowa innych banków federalnych, jest znacznie wyższa od stopy dyskontowej FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK. Jak wiadomo od 19 czerwca 1930 r. stopa dyskontowa FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK pozostaje na niezmienionym poziomie 2½%. Z pozostałych 11 banków federal

./.

nych stopa dyskontowa wszystkich wyższa jest od stopy dyskontowej FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK. Różnica wynosi $1\frac{1}{2}\%$ do 1% ; większe banki federalne zredukowały przeważnie tę różnicę do 1% , tak że ich stopa dyskontowa wynosi $3\frac{1}{2}\%$.

Jedną z głównych przyczyn obniżenia stopy dyskontowej FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK w czerwcu r.b. do $2\frac{1}{2}\%$ było dążenie do ułatwienia emisji pożyczki reparacyjnej. Jak już wskazywaliśmy w WIADOMOŚCIACH FINANSOWYCH, stosunek opinii amerykańskiej do komercjalizacji odszkodowań niemieckich był przeważnie nieprzychylny, co się wyraziło m.in. w tym, że inne banki federalne nie poszły za przykładem FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK i nie obniżyły swej stopy dyskonta. Uważano wówczas tak niską stopę dyskontową w STANACH ZJEDNOCZONYCH za nieuzasadnioną i nieodpowiadającą warunkom rynku pieniężnego STANÓW. Tem się też tłumaczy, że mimo iż od zniżki dyskonta nowojorskiego banku federalnego upłynęło przeszło 7 tygodni, FEDERAL RESERVE BANK OF SAN FRANCISCO zniżył swoją stopę dyskonta zaledwie do $3\frac{1}{2}\%$, gdy nowojorska stopa dyskonta została 19/VI r.h. obniżona do $2\frac{1}{2}\%$.

STAN KURSÓW NA GIEŁDZIE LONDYŃSKIEJ.

"THE FINANCIAL NEWS" z 11 sierpnia wskazuje na katastrofalny spadek kursów na giełdzie londyńskiej. Zniżka kursów nie ma co prawda charakteru gwałtownego krachu giełdowego, ale stopniowa deprecjacja wszystkich walorów ma w końcu ten sam skutek co najsilniejsze załamanie się kursów wskutek paniki na giełdzie. Stan rzeczy jest tembardziej beznadziejny, iż niewiadomo jak długo będzie trwał i jak daleko może zajść deprecjacja akcji na giełdzie londyńskiej.

Wskaźniki kursów akcji 30 największych koncernów przemysłowych i transportowych W. BRYTANJI, notowanych na giełdzie londyńskiej, są obliczone przez "THE FINANCIAL NEWS" jak następuje:

31 lipca 1929 r.	99
30 sierpnia "	104,7
30 września "	100,6
30 listopada "	90,5
31 grudnia "	86,6

RECEIVED JAN 10 1880

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL.

12 czerwca	1930 r.	82
1 lipca	"	80,6
17 lipca	"	80,8
31 lipca	"	77,5
5 sierpnia	"	77
7	"	76,9

Wobec tego, że podstawą wskaźni - ków kursowych w powyższem obliczeniu / t.j. 100/ jest przeciętny kurs rzeczonych 30 akcji w 1928 r. wynika z tego zestawienia, iż obecny poziom kursowy jest o 23% niższy od poziomu kursowego 1928 r., który był przecież okresem depresji giełdowej.

W I A D O M O Ś C I B A N K O W E.

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH.

Berliński BÖRSEN-COURIER z 7 b. m. w artykule pod powyższym nagłówkiem wywodzi co następuje:

Ze świeżo ogłoszonego sprawozdania ZWIĄZKU BANKÓW POLSKICH za 1929 r. wynika przede wszystkim, iż ciężkie położenie, w jakim znajdowały się prawie wszystkie gałęzie gospodarstwa wyrażało się w zastoju operacyj bankowych w II półroczu 1929 r. Do końca czerwca ub.r. daje się w 28 bankach związkowych stwierdzić stały wzrost wkładów, który coprawda rozwija się w znacznie powolniejszym tempie, aniżeli w latach poprzednich. W ciągu tych 7 miesięcy suma wkładów w tych bankach wzrosła z 804 do 922 milionów czyli o 118 milionów zł. Odtąd zaś rozpoczyna się spadek wkładów, które też w końcu 1929 r. wyniosły już tylko 892 miliony. Wysokość natomiast udzielonych prywatnym bankom KREDYTÓW ZAGRANICZNYCH nie uległa zmianie. Wyniosły bowiem te kredyty w końcu 1928 r. : 223 miliony zł, zaś w końcu 1929 r. : 227 milionów. Ogólna suma zaś obcych środków, czy to w formie wkładów, czy też kredytów zagranicznych, wyniosła w końcu 1929 r. : 1120 milionów zł.

Ze względu na ciężką depresję gospodarczą banki uprawiały bardzo ostrożną politykę kredytową, która zwłaszcza w II połowie roku wyraziła się w spadku operacyj

dyskontowyc h. Spadek ten ujawnił się także w interesie redyskontowym, który przez cały rok utrzymywał się na tym samym poziomie. Stosunek redyskonta do ogólnej sumy udzielonych przez banki kredytów / po potrąceniu utrzymywanych bezprocentowo na koncie żyrowym w BANKU POLSKI około 60 milj. zł / wyniósł w końcu 1929 r.: 1 $\frac{1}{2}$ %. Płynność aktywów utrzymywała się w równo 50% mniejwięcej na poziomie 1928 r. Również i zasoby kasowe utrzymywane były w odpowiednich granicach.

Rentowność interesów bankowych wykazuje w roku sprawozdawczym lekką poprawę, nie pozostało tu jednak bez niezwykle ujemnego wpływu wysokie obciążenie podatkami i świadczeniami społecznymi. Jakkolwiek zaś stosunek obciążenia podatkowego do zysków netto był w poszczególnych bankach różny, to jednak przeciętnie daje się stwierdzić, że SKARB w zyskach banków partycypował 50% czyli prawie tak samo jak akcjonariusze.

W dziedzinie kredytowej polityka banków obracała się w kierunku stopniowej normalizacji stosunków na RYNKU PIENIĘŻNYM. Podstawę zaś tej normalizacji stanowi KARTEL BANKOWY, ustalający maksymalne odsetki od wkładów. Dalszym celem ZWIĄZKU BANKÓW POLSKICH jest zastąpienie dotychczasowego systemu unormowania maksymalnych stóp dyskontowych ROZPORZĄDZENIAMI RZĄDOWEMI, które mają być ogłaszane, w porozumieniu z KARTELEM BANKOWYM.

STOPIA DYSKONTOWA POSZCZEGÓLNYCH BANKÓW EMISYJNYCH.

"THE ECONOMIST" z 9 sierpnia r.b. podaje następujące zestawienie stóp dyskontowych poszczególnych banków emisyjnych:

FEDERAL RESERVE BANK OF NEW YORK	2 $\frac{1}{2}$ %
BELGIJSKI BANK NARODOWY	2 $\frac{3}{4}$ %
BANK FRANCJI	2 $\frac{1}{2}$ %
SZWAJCARSKI BANK NARODOWY	2 $\frac{3}{4}$ %
BANK ANGIELSKI	3%
BANK HOLenderski	3%
SZWEDZKI BANK PAŃST.	3 $\frac{1}{2}$ %

CZECHOSŁOWACKI BANK NARODOWY	4%
DUNSKI BANK NARODOWY	4%
BANK RZESZY	4%
BANK NORWEGJI	4½%
BANK INDJI / BRYTYJSKICH/	5%
WEGIERSKI BANK NARODOWY	5½%
AUSTRJACKI BANK NARODOWY	5½%
BANK ITALJI	5½%
JUGOSŁOWIANSKI BANK NARODOWY	5½%
BANK JAPONJI	5,48%
BANK ŁOTWY	6%
HISZPANSKI BANK NARODOWY	6%
BANK POLSKI	6½%
BANK FINLANDJI	6½%
BANK LITWY	7%
PORTUGALSKI BANK NARODOWY	7½%
BANK ESTONJI	8%
RUMUNSKI BANK NARODOWY	9%
GRECKI BANK NARODOWY	9%
BUŁGARSKI BANK NARODOWY	10%

"THE ECONOMIST" zwraca uwagę na olbrzymią rozpiętość stopy dyskontowej poszczególnych krajów. Gdy nowojorski bank federalny oraz banki emisyjne FRANCJI, BELGJI i SZWAJCARJI ustaliły urzędową stopę dyskonta w wysokości zaledwie 2½%, stopa dyskontowa krajów bałkańskich wynosi 9% a BUŁGARJI nawet 10%. Tak znaczna rozpiętość jest powojenną anomalją.

"THE ECONOMIST" sądzi, że fala zniżkowa na międzynarodowym rynku dyskontowym już minęła i że dalsze zniżki urzędowej stopy dyskontowej w EUROPIE są nieprawdopodobne.

O MOŻLIWOSCI ZNIŻKI STOPY DYSKONTOWEJ BANKU FRANCJI.

"INFORMATION FINANCIERE" z 10 b.m. zajmuje się pogłoską obiegającą w PARYŻU, iż BANK FRANCJI ma zamiar obniżyć stopę dyskonta z 2½% do 2%. Zniżkę tę uważa "INFORMATION" za całkowicie bezcelową, wskazując iż nie zmieniałaby nic ani w stanie francuskiego rynku pieniężnego ani też w międzynarodowym ruchu kapitałowym. Zniżka wspomniana nie wpłynęłaby również na dopływ złota angielskiego do FRANCJI : ruch złota bowiem w ciągu ostatnich miesięcy nie był skutkiem obecnego poziomu stopy dyskontowej we FRANCJI /który i tak jest przecież niższy niż w BRYTANJI/, ale wynikał wyłącznie z ruchu kapitałów, mianowicie ekspatryjacji kapitałów angielskich do EUROPY, a w znacznym stopniu do PARYŻA.

 WIADOMOŚCI GOSPODARCZE.

 GOSPODARCZA DEPRESJA W AMERYCE.

"HAMBURGER NACHRICHTEN" z 9 b.m. w obszernej korespondencji z NOWEGO JORKU na powyższy temat wywodzą co następuje:

Znany ekonomista amerykański FRELING FOSTER ogłosił świeżo rozprawę, w której zastanawia się nad przyczynami obecnej depresji gospodarczej w AMERYCE i w końcu dochodzi do wniosku, że będzie ona wkrótce przez zwyciężoną. Autor stwierdza przedewszystkiem, iż obecną sytuację naogół ocenia się zbyt pesymistycznie. Nic zaś mylniejszego, niż uważanie KATASTROF GIEŁDOWYCH za barometr prawdziwego stanu gospodarstwa. W rzeczywistości bowiem sytuacja gospodarcza w AMERYCE jest lepszą, niż to sądzi i wmawia w ogół - WALL-STREET.

Należy bowiem przedewszystkiem uprzytomnić sobie, że w ostatnich latach produkcja tak zawrotnie poszła w górę, że zatknęła wszystkie kanały zbytu. Ten fakt właśnie w głównej mierze przyczynił się do obecnej depresji, gdyż spowodował niebywałą spekulację akcyjami. Fabrykanci zaś, zamiast przywrócić normalną produkcję, starali się dotrzymać kroku hossie giełdowej. W następstwie musieli, oczywiście, zapasy wzrosnąć do tego stopnia, że ceny zaczęły spadać, co znowu odbiło się na surowcach. Z chwilą zaś spadku cen tych ostatnich, na giełdzie nastąpiła deruta akcji przemysłowych, która porwała za sobą także inne walory aż w październiku 1929 r. przyszło do WIELKIEGO KRACHU na giełdzie nowojorskiej.

Po nim zaś z powodu historycznego strachu milionów posiadaczy akcji, inflacja akcyjowa przemieniła się na nieznaną w podobnych rozmiarach w dziejach AMERYKI depresję akcyjową. Mimo to jednak gospodarstwo ani w przybliżeniu nie doznało takiego spadku, jak giełda, co daje się cyfrowo udowodnić. Gdy bowiem notowania czołowych akcji

w ciągu 10 tygodni spadły o 43%, to wskaźnik produkcji dopiero w MAJU 1930 r. dosięgnął swego najniższego poziomu. Ale i wtedy był on tylko o 21% niższy od poziomu na wiosnę 1929 r. gdy wysokość produkcji stała się anormalna.

Pesymizm, który w I-iej połowie r.b. tak fatalne wywołał skutki, w rzeczywistości wcale nie był uzasadniony, jak tego dowodzą świeżo ogłoszone statystyki za PIERWSZE 5 MIESIĘCY 1930 r. Z cyfr tych wynika bowiem, że gospodarkę światową w całości bynajmniej nie jest tak czarne, jak je malowano. Wystarczy zaznaczyć, że cyfry produkcji, które w PIERWSZYCH 5 MIESIĄCACH 1928 r. wyniosły 1,804,725 wagonów, w tym samym okresie 1930 r. wyniosły 1,881,590 wagonów. Nie wolno oczywiście tej cyfry porównywać z cyfrą 2,679,511 wagonów w PIERWSZYCH 5 MIESIĄCACH 1929 r. ponieważ, jak się rzekło, w tym nieszczęsnym roku panowała właśnie chorobliwa hyperprodukcja. Podobnie ma się rzecz ze zbytem towarów, albowiem i tu wskaźnik za PIERWSZE 5 MIESIĘCY r.b. jest identyczny z wskaźnikiem 1928 r. t.j. 97.

Mówi się w AMERYCE ciągle, iż obecna depresja jest najgorsza w dziejach STANÓW ZJEDNOCZONYCH. Otóż to twierdzenie wcale nie jest zgodne z prawdą. W ostatnim pięćdziesięcioleciu bowiem AMERYKA najgorszą depresję gospodarczą przeżyła w latach 1893 i 1894, zaś w ciągu tego stulecia było nie mniej jak pięć WIELKICH KRYZYSÓW GOSPODARCZYCH, z których obecna jest bezspornie najmniejsza. Badając zaś te wszystkie kryzysy stwierdzi się, iż trwały one przeciętnie półtora roku. Również i obecny kryzys w dniu 1 WRZESNIA r.b. dosięgnie 13-go miesiąca. Przypuścić zatem należy, iż nie będzie on dłużej trwał od poprzednich.

METODY OBRONY PRODUCENTÓW.

"INFORMATION FINANCIÈRE" z 10 b.m. w artykule "DES MOYENS ET SYSTEMES DE DÉFENSE DES PRODUCTEURS" omawia metody obrony producentów surowców przemysłowych i spożywczych w poszczególnych krajach oraz w skali międzynarodowej. Trwająca od 10 miesięcy bez przerwy

zniżka cen wszystkich prawie surowców czyni tę sprawę niezmiernie aktualną we wszystkich krajach. Istnieją trzy zasadnicze systemy obrony producentów przed skutkami załamania się cen na rynkach światowych.

1/ Ograniczenie produkcji trwające tak długo dopóki ceny nie wzrosną aż poziomu zapewniającego właściwą rentowność wytwórczości. Jest to środek który się przedewszystkiem narzuca bowiem załamanie się cen było w pierwszym rządzie skutkiem nadprodukcji.

2/ Pomoc finansowa dla producentów zorganizowana na szeroką skalę a mająca na celu powstrzymanie podaży poszczególnych surowców na rynku. Dzięki wydajnej pomocy kredytowej producenci mogą przetrzymać częściowo lub zupełnie zapasy surowca tak długo jak trwa tendencja zniżkowa.

3/ Wreszcie pomoc państwa w różnej postaci. Państwo może wpłynąć na ukształtowanie się cen na rynku krajowym przez zakaz lub ograniczenie przywozu towarów z zagranicy względnie spowodować odciążenie rynku krajowego przez uprzywilejowanie podatkowe, taryfowe i in. wywozu a przedewszystkiem przez premjowanie transakcyj eksportowych.

W dalszym ciągu "INFORMATION" omawia działanie tych systemów w dziedzinie produkcji każdego z najważniejszych surowców.

I. Zboże

Pomoc finansowa państwa w kraju, który jest obecnie największym producentem zbóż mianowicie w STANACH ZJEDNOCZONYCH, nie dała dotąd widocznych wyników. FARM RELIEF BILL został wprowadzony w życie w czerwcu 1929 r. Pomoc tedy dla rolnictwa, którą farmerzy uzyskali na podstawie tej ustawy związkowej, trwa już od roku - lecz ceny zbóż w tym okresie nie tylko nie podniosły się ale jeszcze bardziej spadły. Organizacja FEDERAL FARM BOARD, nader starannie obmyślana przez twórców ustawy ratowniczej, jest przedmiotem ciągłych zarzutów, które jednak nie wydają się uzasadnione. Z metod pomocy producentom FEDERAL FARM BOARD stosuje drugą metodę mian. udziela pożyczek rolnikom dla wstrzymania podaży, a jednocześnie zakupuje znaczne ilości zbóż na giełdzie w CHICAGO dla odciążenia rynku.

Według przybliżonych obliczeń dotychczasowe zakupy zboża, dokonane przez FEDERAL FARM BOARD, wynoszą około 50 milj. buszli czyli około połowy całkowitej ilości zboża znajdującego się na rynku wewnętrznym.

/ Dalszy ciąg niniejszego artykułu w numerze 464 "Wiadomości Finansowych"./.
